

Odbor legislativy a koordinace předpisů

18. března 2019

Metodické doporučení

-

Vady příkazových bloků, jejich důsledky a jejich možná náprava

ÚVOD

Ministerstvo vnitra plní na základě § 12 odst. 2 zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, koordinační úlohu v oblasti správního řízení a správního trestání. V rámci této činnosti se setkalo s nejednotnou praxí při posuzování vad příkazových bloků.

Ministerstvo vnitra proto zpracovalo toto metodické doporučení, jehož obsahem je jednak připomenutí základních pravidel pro vyplňování příkazových bloků, jednak doporučení, jakým způsobem přistupovat k jednotlivým vadám příkazových bloků.

Metodické doporučení bylo zpracováno s přihlédnutím k závěrům soudní judikatury ve vztahu k pokutovým blokům vydávaným v blokovém řízení podle § 84 a násl. zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění do 30. června 2017. Právní úprava příkazových bloků obsažená v § 91 a násl. zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich (dále jen „zákon č. 250/2016 Sb.“) totiž na tuto právní úpravu navázala, a proto lze závěry soudní judikatury přiměřeně vztáhnout i na novou právní úpravu.

V metodickém doporučení jsou rovněž zohledněna dřívější stanoviska Ministerstva vnitra vydávaná jak k předchozí, tak k aktuálně účinné právní úpravě.

Cílem metodického doporučení je přispět ke sjednocení pohledu na nápravu jednotlivých vad příkazových bloků, a to zejména na úrovni nadřízených správních orgánů. Zdůraznění významu jednotlivých náležitostí může přispět též k předcházení chybovosti při vyplňování příkazových bloků.

OBSAH

ÚVOD	2
OBSAH	3
1. NÁLEŽITOSTI PŘÍKAZOVÝCH BLOKŮ	4
A. Obsahové náležitosti vztahující se k osobě obviněného	4
B. Obsahové náležitosti vztahující se k projednávanému skutku	6
C. Formální náležitosti společné pro všechny příkazové bloky	10
2. ZÁSADY PRO PŘEZKOUMÁVÁNÍ PŘÍKAZOVÝCH BLOKŮ	12
A. Obecná východiska	12
B. Možnosti nápravy jednotlivých vad	13
I. Oprava zřejmých nesprávností	13
II. Přezkumné řízení	14
III. Obnova řízení	17
IV. Prohlášení nicotnosti	18
V. Odpis a fyzická likvidace znehodnocených příkazových bloků	19
3. SHRNU TÍ	21

1. NÁLEŽITOSTI PŘÍKAZOVÝCH BLOKŮ

Příkazové bloky vydává Ministerstvo financí na základě § 92 odst. 3 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich (dále jen „zákon č. 250/2016 Sb.“). Při vyplňování údajů postupuje oprávněná úřední osoba podle pokynů k vyplnění uvedených na příkazovém bloku.

Náležitosti příkazových bloků, které stanoví § 92 odst. 2 zákona č. 250/2016 Sb., můžeme členit na:

A. Obsahové náležitosti vztahující se k osobě obviněného

Jedná se o náležitosti uvedené v § 92 odst. 2 písm. a) až d) zákona č. 250/2016 Sb., které odlišují příkazové bloky pro fyzické a právnické osoby:

Fyzické osoby	Právnické a podnikající fyzické osoby	
Obviněný	Obviněný	Osoba jednající za obviněného
jméno , popřípadě jména , a příjmení obviněného	název obviněného	jméno , popřípadě jména , a příjmení osoby jednající za obviněného
datum narození obviněného	identifikační číslo obviněného, bylo-li mu přiděleno	-
- adresa místa trvalého pobytu , nebo - v případě cizince adresa hlášeného pobytu obviněného	- adresa sídla obviněného, nebo - místa, kde se nachází jeho nemovitý majetek , nebo - adresa místa, kde vykonává svoji činnost v případě, že na území České republiky nemá sídlo nebo je nelze zjistit a má na území České republiky nemovitý majetek nebo zde vykonává svoji činnost	- adresa místa trvalého pobytu , nebo - v případě cizince adresa hlášeného pobytu osoby jednající za obviněného
podpis obviněného	podpis obviněného (v případě podnikající fyzické osoby)	podpis osoby jednající za obviněného

Obviněný, jemuž je ukládán správní trest za přešupek, **musí být jednoznačně identifikován, aby byla vyloučena záměna s jinou osobou**. K tomu slouží vyplnění uvedených údajů.

Pokud je uváděna jiná adresa, než adresa trvalého pobytu či sídla, je vhodné upřesnit, o jakou adresu se jedná, tj. například uvést u adresy **dovětek „činnost“**, **„hlášený pobyt“¹** nebo **„nemovitý majetek“**.

Údaje osoby, která podepisuje blok, musí být oprávněnou úřední osobou ověřeny a toto ověření musí být zdokumentováno na příkazovém bloku. **Ověření údajů** (nejčastěji podle občanského průkazu) slouží též pro následnou kontrolu zákonnosti příkazového bloku.

V případě právnických a podnikajících fyzických osob **je třeba rozlišovat osobu obviněného a osobu jednající za obviněného**. Podnikající fyzická osoba může být zároveň obviněným a osobou jednající za obviněného, zatímco právnická osoba může být pouze obviněným a vždy za ni bude jednat (podepisovat příkazový blok) fyzická osoba, tj. osoba jednající za obviněného.

Osobu jednající za obviněného při ukládání správního trestu příkazem na místě nelze zaměňovat s osobou, jejíž (protiprávní) jednání je právnické osobě nebo podnikající fyzické osobě přičitatelné (srov. § 20 odst. 2 a § 22 odst. 3 zákona č. 250/2016 Sb.). V prvním případě jde o osobu, která za obviněného činí procesní úkony, zatímco ve druhém případě jde o osobu, která svým jednáním naplnila znaky příslušné skutkové podstaty přešupku. Zpravidla tedy půjde o různé osoby, přičemž osoba, jejíž jednání je právnické přičitatelné, nemusí být správnímu orgánu vůbec známa (srov. § 20 odst. 6 zákona č. 250/2016 Sb.).

Pro nabytí právní moci příkazového bloku je **rozhodující podpis obviněného alespoň na jednom stejnopisu příkazového bloku**. Je třeba zdůraznit, že povinností obviněného je podepsat všechny díly příkazového bloku. Při výskytu výjimečných případů, kdy nejsou podpisy pachatele na všech stejnopisech bloku, je rozhodující, zda existuje alespoň jeden podepsaný stejnopis (tím pak musí disponovat správní orgán, zejména pokud má být vymáhána pokuta nebo má být vedeno přezkumné řízení).

¹ Pokud jde o cizince žijícího v České republice, zpravidla bude možné adresu místa pobytu ověřit. Pokud však půjde o cizince např. jen projíždějícího Českou republikou, který nebude jinak nezaměnitelně identifikován (číslo cestovního dokladu, řidičského průkazu apod.), nebude zřejmě možno považovat jeho identifikaci neúplnou adresou za dostačující a vylučující záměnu – pak bude namíste zrušení takového příkazu na místě. Jinou otázkou je, pokud v dané zemi původu přesnější adresa ani neexistuje, pak ji lze stěží dále upřesňovat, a podstatná bude nezaměnitelná identifikace jiným způsobem.

Z judikatury:

- podpis přestupce

„(...) požadavek podpisu na pokutovém bloku je třeba vztáhnout na oba typy bloků, tj. blok na pokutu na místě zaplacenou i na pokutu na místě nezaplacenou“ (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. ledna 2013, č. j. 9 As 128/2012 - 25)

„Za pravomocný, a tedy ani za způsobilý být podkladem pro zápis bodů do registru, nelze např. považovat pokutový blok, na kterém chybí podpis přestupce.“ (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. září 2011, č. j. 8 As 69/2011 - 40)

- ověření totožnosti

„(...) řidičský průkaz není průkazem totožnosti, je však dokladem, kterým lze totožnost prokázat podle ust. § 63 odst. 1 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů.“ (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. září 2012, č. j. 7 As 94/2012 – 20)

„(...) zjevná chyba v jedné cifře čísla občanského průkazu není vadou, která by znemožňovala jednoznačně určit stěžovatele za situace, kdy ostatní identifikační údaje souhlasí.“ (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. dubna 2014, č. j. 4 As 3/2014 – 42)

B. Obsahové náležitosti vztahující se k projednávanému skutku

Jedná se o náležitosti podle § 92 odst. 2 písm. e) až g) zákona č. 250/2016 Sb., tedy:

- **popis skutku** s označením místa, času a způsobu jeho spáchání nebo v případě záruky za splnění povinnosti **popis skutkových zjištění**,
- **právní kvalifikace skutku** včetně formy zavinění a **ustanovení právního předpisu, na jehož základě je povinnost ukládána**,
- **výše uložené pokuty nebo záruky** za splnění povinnosti.

Popis skutku slouží k tomu, aby nebyla porušena zásada ne bis in idem, tj. aby obviněný nemohl být potrestán znovu za totožné jednání, za které již byl jiným rozhodnutím uznán vinným. Podrobně (s přihlédnutím k povaze příkazového bloku jako zjednodušeného typu rozhodnutí a jeho formulářové podobě) je třeba popsat skutek, tj. kde ke skutku zakládajícímu přestupek došlo (místo), v jakém čase (tj. datum a čas) a jakým způsobem (tj. popis jednání – konání či opomenutí – a bližší okolnosti spáchání přestupku).

V popisu skutku je dále vhodné uvést též **odkaz na ustanovení upravující příslušnou** (zpravidla hmotněprávní) **povinnost, která byla porušena**. Takový postup je žádoucí zejména v případě, kdy je příslušná skutková podstata formulována jako zbytková skutková podstata, nebo odkazuje-li na více různých povinností.² V takových případech je totiž třeba, aby z popisu skutku bylo zřejmé, kterou ze zákonných povinností obviněný konkrétně porušil, čehož lze dosáhnout nejlépe slovním popisem jednání s odkazem na ustanovení upravující porušovanou povinnost; slovní popis pak může být zkratkovitý s tím, že porušená povinnost je podrobněji vymezena v příslušném zákonném ustanovení, na něž se odkazuje.

Právní kvalifikace skutku zahrnuje především odkaz na **ustanovení právního předpisu, na jehož základě je povinnost ukládána**, tj. odkaz na příslušnou skutkovou podstatu. Právní kvalifikace skutku musí mít oporu v popisu skutku, tj. musí být zřejmé, jakým konkrétním jednáním byla naplněna příslušná skutková podstata.

Právní kvalifikace zahrnuje rovněž formu zavinění. **Formu zavinění je na příkazovém bloku třeba vyplnit vždy, pokud je obviněným fyzická nepodnikající osoba.**³ Pro zjednodušení jsou na příkazovém bloku uvedeny obě formy zavinění a osoba vyplňující příkazový blok **škrtně nevyhovující formu zavinění**, tj. úmysl nebo nedbalost; není nutné specifikovat, zda jde o úmysl přímý nebo nepřímý, respektive o nedbalost vědomou nebo nevědomou. Údaj o zavinění má význam zejména u přestupků, které se zapisují do evidence přestupů vedené Rejstříkem trestů, avšak jedná se o povinnou náležitost příkazového bloku u každého přestupku.⁴

Popis skutkových zjištění v případě záruky za splnění povinnosti lze v zásadě ztotožnit s popisem skutku s označením místa, času a způsobu jeho spáchání, který se uvádí v příkazovém bloku, jímž je ukládána pokuta. Popis skutkových zjištění je širším pojmem, neboť záruka za splnění povinnosti není

² Například podle § 125c odst. 1 písm. k) zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), se fyzická osoba dopustí přestupku tím, že v provozu na pozemních komunikacích jiným jednáním, než které je uvedeno pod písmeny a) až j), nesplní nebo poruší povinnost stanovenou v hlavě II tohoto zákona. Z příslušné skutkové podstaty tedy nevyplývá, kterou konkrétní povinnost obviněný z přestupku porušil, respektive z kterého konkrétního ustanovení mu taková povinnost vyplývá.

Jiným příkladem je § 4 odst. 2 zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, podle kterého se fyzická, právnická nebo podnikající fyzická osoba dopustí přestupku tím, že poruší povinnost stanovenou v obecně závazné vyhlášce obce nebo kraje. V takovém případě je žádoucí v popisu skutku uvést odkaz na obecně závaznou vyhlášku upravující povinnost, která byla jednáním zakládajícím odpovědnost za přestupek porušena.

³ U právnických a podnikajících fyzických osob se odpovědnost za přestupek posuzuje bez ohledu na zavinění. Zavinění se tedy v jejich případě nezkoumá, a proto se ani neuvádí na příkazovém bloku.

⁴ V této souvislosti je nutno upozornit, že zákon § 16i odst. 2 písm. e) zákona č. 269/1994 Sb., o Rejstříku trestů, ve znění pozdějších předpisů, již nadále neobsahuje pravidlo, které stanovilo, že v případě blokového řízení se uvede, že byl přestupek spáchán z nedbalosti, nejde-li o přestupek, u něhož zákon vyžaduje úmyslné zavinění. Vzhledem k tomu, že forma zavinění je od 1. července 2017 povinnou náležitostí příkazového bloku, bylo toto pravidlo ze zákona o Rejstříku trestů vypuštěno a do evidence přestupků vedené Rejstříkem trestů se vždy zapisuje forma zavinění uvedená na příkazovém bloku.

správním trestem za určitý skutek, ale zajišťovacím prostředkem k zajištění účelu řízení, které je (či v budoucnu může být) zahájeno na základě určitých skutkových zjištění.

Z judikatury:

- popis skutku

*„(...) **popis přestupku stěžovatele na pokutových blocích byl s ohledem na méně formální povahu blokového řízení a praktické důvody (velikost pokutového bloku, časové omezení, terénní podmínky) zestručněn a uveden v hovorové formě. Podstatné však je, že ze slovního popisu přestupku ve spojení s relevantním ustanovením zákona o přestupcích a zákona o provozu na pozemních komunikacích je zcela nepochybné, jakého jednání (přestupku) se stěžovatel dopustil.**“* (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. května 2013, č. j. 4 As 8/2013 – 27)

*„(...) **postačuje uvedení přestupkového jednání zkratkami „jízda bez použití BP“ nebo „pásy“, jsou-li tyto zkratky doplněny odkazem na ustanovení zákona o přestupcích, ve kterém je přestupek specifikován, a na ustanovení zákona o silničním provozu, které přestupce porušil.**“* (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. září 2012, č. j. 7 As 94/2012 – 20)

*„Nejvyšší správní soud nicméně připouští, že by navíc bylo **vhodné, kdyby příslušný policejní orgán doplnil popis skutku „jízda bez bezpečnostního pásu“ také o odkaz na § 6 odst. 1 písm. a) zákona o silničním provozu (...).** Avšak (...) z kombinace všech uvedených údajů nepochybné (...), že sankcionovaným jednáním bylo nepřipoutání se za jízdy bezpečnostním pásem řidičem.“* (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. července 2016, č. j. 2 As 109/2016 – 32)

*„**Údaj „§ 4 písm. c) z. č. 361/2000 Sb.“** uvedený v popisu přestupkového jednání tak může znamenat jízdu na červenou, vjetí na přejezd v době, kdy tomu brání světelná a akustická signalizace, nerespektování jakékoli dopravní značky (...) Soud v této souvislosti podotýká, že pokud by byla v pokutovém bloku identifikována dopravní značka, kterou žalobce nerespektoval, záznam bodů v registru řidičů by bylo možné provést. (...) Nic takového však v pokutovém bloku uvedeno není. (...) **není dostatečně konkrétně individualizováno, jakého přestupkového jednání se žalobce dopustil.**“* (rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 26. května 2015, č. j. 15 A 103/2013 – 37)

- **místo spáchání**

„Název ulice bez uvedení obce ve spojení s razítkem města je dostatečným vymezením místa spáchání přestupku.“⁵ (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. dubna 2014, č. j. 4 As 3/2014 – 42)

- **datum spáchání**

„Je sice pravdou, že tato obligatorní náležitost (§ 85 odst. 4 zákona o přestupcích) na pokutovém bloku chybí, tuto vadu však především s ohledem na skutečnosti případu Nejvyšší správní soud nemůže posoudit jako tak závažnou, že by shledal rozhodnutí nicotným. (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. července 2015, č. j. 2 As 126/2015 – 94)

„V projednávané věci správní orgány dospěly k závěru, že v pokutovém bloku v popisu skutku absentuje datum spáchání přestupku. Toto datum bylo snadno zjiřitelné z fotografie z radarového měřiče, jehož prostřednictvím bylo zjiřtěno, že přestupce překročil nejvyšší dovolenou rychlost. Datum uvedené na fotografii se shodovalo s datem projednání přestupku uvedeným v pokutovém bloku i s datem souhlasu přestupce s projednáním přestupku v blokovém řízení (...) Krajské ředitelství tedy mělo podle názoru soudu dostatek podkladů k tomu, aby mohlo v přezkumném řízení změnit rozhodnutí o přestupku vydané v blokovém řízení dne 10. 2. 2013 a doplnit do popisu skutku datum, kdy byl přestupek spáchán.“ (rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 29. dubna 2015, č. j. 15 A 32/2015 – 55)

- **právní kvalifikace**

„(...) z předmětného pokutového bloku zjevně, že žalobce překročil nejvyšší dovolenou rychlost jízdy nejměně o 28 km/h v obci, tedy se jednoznačně dopustil přestupku podle § 125c odst. 1 písm. f) bod 3 zákona o provozu na pozemních komunikacích. Nic na tom nemění formální vada v zákonněm označení skutkové podstaty přestupku, kde vypadlo spojení „odst. 1“.“ (rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 30. dubna 2015, č. j. 57 A 66/2014 – 39)

⁵ Tento závěr však zjevně nebude aplikovatelný v situaci, kdy bude mezi obcemi uzavřena veřejnoprávní smlouva o přenosu příslušnosti k projednávání přestupků [srov. § 63 a násl. zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřídění), ve znění pozdějších předpisů, a § 105 zákona č. 250/2016 Sb.] nebo veřejnoprávní smlouva na činnost obecní policie (srov. § 3a zákona č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů), v důsledku které nebude možné bez dalšího dovodit přesné místo spáchání přestupku pouze z uvedených údajů.

C. Formální náležitosti společné pro všechny příkazové bloky

Jedná se o náležitosti v § 92 odst. 2 písm. h) až l) zákona č. 250/2016 Sb., tedy:

- **označení správního orgánu,**
 - označení správního orgánu bude zpravidla součástí úředního razítka, jinak je nutno ho vyplnit zvlášť.
- **jméno a příjmení, funkce nebo služební číslo nebo identifikační číslo oprávněné úřední osoby,**
 - z § 92 odst. 2 písm. i) zákona č. 250/2016 Sb. vyplývá, že jméno a příjmení oprávněné úřední osoby má být na příkazovém bloku uvedeno vždy. Vedle jména a příjmení oprávněné úřední osoby se na příkazovém bloku uvede též její funkce nebo její služební nebo identifikační číslo.
 - s ohledem na účel tohoto ustanovení nebude absence jména a příjmení oprávněné úřední osoby způsobovat bez dalšího nezákonnost příkazového bloku, pokud na něm bude uvedeno alespoň služební nebo identifikační číslo oprávněné osoby, které oprávněnou úřední osobu ve spojení s podpisem jednoznačně identifikuje. Taková vada nebude mít bez dalšího zásadní vliv ani na způsobilost příkazového bloku být exekučním titulem.
- **podpis oprávněné úřední osoby,**
 - při absenci zákonné definice podpisu je nutné spokojit se s minimálními nároky na jeho podobu. Jedná se o individualizované vypsání jména nebo znaku osoby, která podpis napsala, a to souvislým i nesouvislým tahem ruky, případně i s využitím velkých tiskacích písmen.⁶
- **datum a místo vydání příkazového bloku**
 - nezaměňovat s tím, kde a kdy byl skutek spáchán, což jsou údaje uváděné v popisu skutku; zde jde o údaje vztahující se k okamžiku vyplňování příkazového bloku, které mohou být odlišné.
- **poučení,** že podpisem obviněného nebo osoby jednající za obviněného, který je právnickou nebo podnikající fyzickou osobou, se příkazový blok stává pravomocným a vykonatelným rozhodnutím.
 - pozn.: u příkazových bloků na pokutu na místě nezaplacenou je uvedeno, že příkazový blok se podpisem obviněného stává pravomocným rozhodnutím, nikoliv též rozhodnutím vykonatelným, neboť takový příkazový blok se stane vykonatelným (ve smyslu exekučně vynutitelným) až marným uplynutím lhůty pro zaplacení pokuty (srov. § 74 odst. 2 správního řádu).

⁶ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. září 2012, č. j. 7 As 94/2012 – 20.

Z judikatury:

- označení správního orgánu

*„Požadavek žalobce na uvedení označení orgánu, který pokutu uložil, byl rovněž naplněn. Ve všech pokutových blocích je uveden **otisk úředního razítka se státním znakem a jeho evidenčním číslem a podpis s uvedením jména, příjmení a funkce nebo služebního či identifikačního čísla oprávněné úřední osoby. V tomto směru je proto **naplněn požadavek žalobce na označení orgánu, který pokutu uložil.*****“ (rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 30. ledna 2015, č. j. 10 A 78/2014 - 45)

- označení úřední osoby

*„Je-li na pokutovém bloku E 6764884 uvedeno pouze rukou psané „asistent P. N.“, pak se může jednat jak o uvedení funkce a jména policisty, tak případně funkce a podpis policisty. Každopádně je zřejmé, kdo pokutový blok vypsál. **Ani chybějící podpis policisty na pokutovém bloku nemůže zpochybnit jeho způsobilost být podkladem pro záznam v případě, že je možné z jiných údajů na pokutovém bloku policistu identifikovat, zpravidla z uvedeného jména, jak je tomu v tomto případě, nebo z identifikačního čísla policisty.**“ (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. září 2012, č. j. 7 As 94/2012 – 20)*

2. ZÁSADY PRO PŘEZKOUMÁVÁNÍ PŘÍKAZOVÝCH BLOKŮ

A. Obecná východiska

Při posuzování zákonnosti a správnosti příkazového bloku lze vycházet ze závěrů, které dovodila judikatura k pokutovým blokům podle předchozí právní úpravy. Při přezkumu příkazových bloků lze tedy vycházet z následujících pravidel:

1) Náležitosti příkazových bloků v § 92 odst. 2 jsou **speciální** vůči právní úpravě náležitostí rozhodnutí o přestupku podle § 93 zákona č. 250/2016 Sb.

2) Příkaz na místě, kterým je ukládána pokuta, může mít **jen formu bloku k ukládání pokut** (příkazového bloku). Příkazové bloky jsou **vydávány Ministerstvem financí** v podobě obsahující údaje, které jsou v souladu s požadavky stanovenými zákonem. **Neuvedení všech předtištěných údajů pak znamená nenaplnění formálních a obsahových požadavků na tento druh rozhodnutí.**⁷

3) Vzhledem k tomu, že příkazový blok je rozhodnutím, lze odkázat na judikaturu Nejvyššího správního soudu týkající se formálních požadavků na správní rozhodnutí. Ta opakovaně dovozuje, že **chybějící otisk úředního razítka či podpis úřední osoby nebo chyba v označení správního orgánu zpravidla nepředstavují podstatné vady**, nezpůsobují-li pochybnost o pravé podstatě a druhu písemnosti.⁸

4) Rigidně nelze posuzovat příkazový blok ani po obsahové stránce. Při zohlednění specifík příkazových bloků **je možno přijmout i strohé a zkratkovité formulace**, je-li z nich patrné, komu, kdy a za jaký přestupek byla pokuta uložena.⁹

5) Ne vždy je následkem formálních či obsahových nedostatků příkazového bloku jeho nezpůsobilost být podkladem pro zápis bodů do registru řidičů (či do evidence přestupků vedené Rejstříkem trestů). V každém konkrétním případě je třeba **posuzovat, zda takové pochybení může mít dopad na způsobilost příkazového bloku být podkladem pro zápis do příslušné evidence.**¹⁰

⁷ Srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12. dubna 2001, sp. zn. 21 Cdo 775/2000, uveřejněné pod č. 4/2002 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek.

⁸ Srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. dubna 2004, č. j. 2 Azs 5/2004 - 48, ze dne 20. ledna 2011, č. j. 8 As 47/2010 - 81 či ze dne 25. listopadu 2003, č. j. 7 A 82/2002 - 40.

⁹ Srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. září 2012, č. j. 7 As 94/2012 - 20.

¹⁰ „Nemusí tomu tak být např. tehdy, pokud by pokutový blok neobsahoval např. popis sankcionovaného jednání, resp. jednoznačnou specifikaci toho kterého přestupku, za nějž byla jeho pachateli udělena ta která sankce, nebo by zavaděl důvodné pochybnosti o tom, za jaké jednání (přestupek) byla vlastně ve skutečnosti bloková pokuta pachateli uložena. Dopadal-li by popisem skutku na vícero skutkových podstat různých přestupků, musel by si rozhodující orgán o této otázce učinit vlastní úsudek. **Nelze totiž akceptovat, aby byl proveden záznam bodů na základě nejednoznačného nebo víceznačného pokutového bloku. (...) správní orgány, které provádějí záznam bodů, nemohou v řízení o námitkách pokutu zrušit. Nejsou však ani současně povinny provést záznam bodů na základě jakéhokoliv podkladu, zvláště pak ne takového, který by zavaděl rozumné pochybnosti o tom, za jaký přestupek byla vlastně udělena bloková pokuta.**“ (usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 19. března 2015 č. j. 7 As 41/2015 - 23).

B. Možnosti nápravy jednotlivých vad

I. Oprava zřejmých nesprávností

Ustanovení § 70 správního řádu¹¹ umožňuje opravu zřejmých nesprávností v písemném vyhotovení rozhodnutí, tj. i v příkazovém bloku. Z judikatury Nejvyššího správního soudu však vyplývají omezení pro možnost užití tohoto institutu při opravě chyb v příkazovém bloku.

V rozsudku ze dne 25. února 2009, č. j. 1 As 112/2008 – 56, Nejvyšší správní soud uvedl: *„Opravné rozhodnutí vydané podle § 70 správního řádu, kterým se opravují zřejmé nesprávnosti ve výroku rozhodnutí, má hmotněprávní účinky. Nemělo by však mít vliv na práva nabytá v dobré víře, neboť zásahem do textu rozhodnutí nelze měnit jeho obsah, nejedná se o opravný prostředek ani o nové rozhodnutí. (...) Jiné vady rozhodnutí, které nenaplnují hypotézu § 70 správního řádu, lze napravit jen cestou řádných či mimořádných opravných prostředků, mohou být též předmětem soudního přezkumu.“*

Na tento názor navázal Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 31. března 2010, č. j. 1 Afs 58/2009 – 541, publikovaném pod č. 2119/2010 Sb. NSS, v němž konstatoval: *„Institut opravy zřejmých nesprávností v písemném odůvodnění rozhodnutí podle § 70 správního řádu lze aplikovat pouze na zjevné omyly ohledně údajů, které jsou však dostatečně podloženy zjištěními prokazujícími jejich správné znění. S odkazem na toto ustanovení nelze naopak měnit vlastní skutková zjištění či jejich již provedené právní hodnocení, na jejichž základě bylo ve věci rozhodnuto. (...) Tento institut tak umožňuje jen odstraňování chyb, kterých se dopustil správní orgán ve vydaných rozhodnutích, tedy opravy různých méně významných překlepů a zkomolenin, opravy dat a rodných čísel, ale také opravy početních chyb.“*

Z uvedeného vyplývá, že opravu zřejmých nesprávností **lze provést, pokud údaje uvedené na příkazovém bloku obsahují dostatečnou oporu pro opravu** a je nepochybné, jakého protiprávního jednání se obviněný dopustil a jakou skutkovou podstatu přestupku tímto jednáním naplnil. Přitom je nutno přihlížet k tomu, že v případě příkazového bloku splývá výrok rozhodnutí s rozhodnutím samotným a ve srovnání s klasickým rozhodnutím je zde minimum údajů, na jejichž základě lze rozlišit, zda jde skutečně o chybu v psaní, o omyl z nepozornosti nebo o chybnou právní kvalifikaci. **K tomu je třeba zdůraznit, že chyba v psaní má být zřejmá i laikovi, a zásadně se nemá jednat o chybu v tak klíčové otázce, jako je právní kvalifikace skutku.**

¹¹ „Opravu zřejmých nesprávností v písemném vyhotovení rozhodnutí na požádání účastníka nebo z moci úřední usnesením provede správní orgán, který rozhodnutí vydal. Týká-li se oprava výroku rozhodnutí, vydá o tom správní orgán opravné rozhodnutí. Prvním úkonem správního orgánu ve věci opravy je vydání tohoto rozhodnutí. Právo podat odvolání proti opravnému usnesení anebo opravnému rozhodnutí má pouze účastník, který jím může být přímo dotčen.“

Postupem podle § 70 správního řádu lze opravit například:

- překlep ve jméně, datu narození nebo číslu občanského průkazu, lze-li z ostatních údajů jednoznačně identifikovat příslušnou osobu a nelze-li rozumně pochybovat o opravovaném údaji,
- chyby v popisu skutku, například datum spáchání, lze-li z ostatních údajů uvedených na bloku bezpochyby určit správnost opravovaného údaje,
- zcela výjimečně i zjevnou nesprávnost v právní kvalifikaci, tj. v označení příslušné skutkové podstaty; nemůže však jít o změnu právní kvalifikace.
 - o **lze provést změnu:** například v případě, kdy skutek byl popsán slovy, dále správným odkazem na právní povinnost, která byla porušena, a sama právní kvalifikace je na příkazovém bloku uvedena, avšak v ne zcela čitelné formě¹², popřípadě v ní chybí údaj o odstavci, nicméně je uveden příslušný paragraf a písmeno a z popisu skutku je bez jakýchkoli pochybností zřejmé, o jaký odstavec se jedná.¹³
 - o **nelze provést změnu:** například nelze opravit právní kvalifikaci z přestupku proti pořádku ve státní správě nebo přestupku proti pořádku v územní samosprávě (§ 4 zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích) na přestupek proti veřejnému pořádku (§ 5 zákona č. 251/2016 Sb.). Tím spíše, že ve druhém případě je takový přestupek zapisován do evidence přestupků vedené Rejstříkem trestů.

II. Přezkumné řízení

Podle § 94 odst. 1 správního řádu správní orgány v přezkumném řízení z moci úřední přezkoumávají pravomocná rozhodnutí **v případě, kdy lze důvodně pochybovat o tom, že rozhodnutí je v souladu s právními předpisy.** Podle § 97 odst. 3 správního řádu rozhodnutí, které bylo vydáno v rozporu s právními předpisy, příslušný **správní orgán zruší nebo změní, popřípadě zruší a věc vrátí** odvolacímu správnímu orgánu nebo správnímu orgánu prvního stupně; tyto správní orgány jsou vázány právním názorem příslušného správního orgánu. V případě příkazového bloku půjde zpravidla o **zkrácené přezkumné řízení** podle § 98 správního řádu, kdy je vydání rozhodnutí prvním úkonem v řízení.

Podle § 101 odst. 1 zákona č. 250/2016 Sb. přezkumné řízení, v němž bude přezkoumáván příkaz na místě (tj. včetně příkazového bloku), **lze zahájit nejpozději do 6 měsíců od právní moci tohoto příkazu** (tj. od podpisu příkazového bloku). Podle § 101 odst. 2 zákona č. 250/2016 Sb. podnět k provedení přezkumného řízení podaný po uplynutí lhůty uvedené v odstavci 1 vyřizuje správní orgán, který vydal příkaz na místě. Skutečnost, že přezkumné řízení nelze zahájit, sdělí správní orgán

¹² Viz rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 31. března 2016, č. j. 17 A 39/2015-42.

¹³ K tomu srov. rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 30. dubna 2015, č. j. 57 A 66/2014 – 39, v němž je taková vada hodnocena jako formální, nezakládající nezákonnost pokutového bloku.

účastníkovi řízení jen v případě, že o vyrozumění požádal, a to ve lhůtě 30 dnů ode dne, kdy podnět obdržel.

Pokud je však dán některý z důvodů uvedených v § 100 odst. 1 zákona č. 250/2016 Sb., lze zahájit přezkum příkazu na místě nejpozději do 3 let od právní moci tohoto příkazu. Tato úprava má tedy přednost před § 101 zákona č. 250/2016 Sb.¹⁴ Ustanovení § 100 zákona č. 250/2016 Sb. upravuje zvláštní případy vedení přezkumného řízení, kdy již bylo pravomocně rozhodnuto o skutku jako o přestupku a následně vyjde najevo, že se pravděpodobně jedná o trestný čin nebo se zjistí, že o totožném skutku již předtím pravomocně rozhodl orgán činný v trestním řízení tak, že se skutek nestal, nespáchal jej obviněný, spáchání skutku se nepodařilo obviněnému prokázat nebo že skutek je trestným činem, trestní stíhání bylo podmíněně zastaveno, trestní stíhání bylo zastaveno na základě schválení narovnání, bylo podmíněně odloženo podání návrhu na potrestání nebo bylo odstoupeno od trestního stíhání mladistvého.¹⁵

K vyřizování podnětů podaných v zákonné lhůtě, jakož i k vedení přezkumného řízení, je příslušný správní orgán nadřízený správnímu orgánu, který rozhodnutí vydal (§ 95 odst. 1 správního řádu). V úvahu přichází i provedení přezkumného řízení správním orgánem, který rozhodnutí vydal, a to v rámci autoremedury za podmínek stanovených v § 95 odst. 2 správního řádu.

Příslušnost k přezkumnému řízení se řídí podle skutkové podstaty uvedené na příkazovém bloku. Je-li tedy na příkazovém bloku uvedena například právní kvalifikace přestupku spadajícího do působnosti Ministerstva vnitra, přestože z popisu skutku vyplývá, že pachatel svým jednáním naplnil znaky přestupku náležejícího do působnosti Ministerstva dopravy, bude k provedení přezkumného řízení příslušné Ministerstvo vnitra (takový příkazový blok bude zrušen z důvodu nesprávné právní kvalifikace).

Pro přezkum příkazových bloků platí s ohledem na jejich povahu určitá omezení dovozená soudní judikaturou. Konkrétně Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 23. července 2015, č. j. 2 As 126/2015 – 94, uvedl následující: **„Pokud tedy správní orgán v přezkumném řízení zjistí nezákonnost pokutového bloku, která nemá povahu pouhé zjevné (tj. z dalšího obsahu bloku samotného nepochybně zřejmé) nesprávnosti, není oprávněn pokutový blok změnit, nýbrž jej musí zrušit. Po zrušení bloku lze vést běžné přestupkové řízení, případně věc vyřešit v příkazním řízení, jsou-li k tomu dány zákonné podmínky, anebo dokonce v novém blokovém řízení, bude-li obviněný z přestupku s takovým řešením souhlasit** (rozsudek ze dne 23. 7. 2015, č. j. 2 As 126/2015 – 94).

¹⁴ Závěr č. 166 ze zasedání poradního sboru ministra vnitra ke správnímu řádu a správnímu trestání ze dne 21. září 2018 (dostupný na: <http://www.mvcr.cz/clanek/zavery-poradniho-sboru-ministra-vnitra-ke-spravnimu-radu-a-spravnimu-trestani.aspx>).

¹⁵ Příkladem může být dodatečně nahlášené zranění z dopravní nehody, přičemž související přestupek byl již projednán příkazem na místě.

Ústavní soud v usnesení ze dne 22. března 2016. sp. zn. II. ÚS 2803/15, kterým odmítl ústavní stížnost na rozsudek Nejvyššího správního soudu, uvedl: **„Co se týče náležitostí, v rozhodnutí chybělo datum spáchání přestupku, a proto bylo nezákonné. Datum, konkrétně 10. 2. 2013, je však uvedeno v pokutovém bloku u podpisu oprávněné osoby, u podpisu stěžovatele i na fotografii z měření (záznamu o přestupku), na níž je zachyceno auto stěžovatele. (...) rozhodnutí o přestupku vydané v blokovém řízení (pokutový blok) lze v (zkráceném) přezkumném řízení dle § 98 správního řádu změnit tak, že rozhodující orgán doplní datum spáchání přestupku, pokud ze všech ostatních skutečností případu jednoznačně vyplývá den, v němž byl přestupek spáchán.“**¹⁶

Jak plyne z výše uvedeného, v případě přezkumného řízení je nutno rozlišovat situace, kdy správní orgán nezákonné rozhodnutí:

a) změny

- doplnění data spáchání přestupku, je-li zřejmé z ostatních údajů na příkazovém bloku,

- doplnění názvu města, v němž byl přestupek spáchán, je-li uvedena na příkazovém bloku ulice a název města lze odvodit z ostatních údajů, atp.

- výjimečně lze provést opravu v odkazu na příslušnou skutkovou podstatu přestupku nebo v odkazu na ustanovení upravující porušenou hmotněprávní povinnost, má-li taková oprava dostatečnou oporu v ostatním obsahu příkazového bloku a nepřináší další negativní následky pro obviněného.

b) zruší a vrátí věc k dalšímu projednání

- nesprávná či chybějící právní kvalifikace, včetně neuvedení formy zavinění u fyzické (nepodnikající) osoby,

- pokuta uložená mimo rámec zákonem stanovené sazby,

- pokuta byla uložena za přestupek, u něhož zákon vylučuje jeho projednání příkazem na místě,¹⁷ atp.

¹⁶ Z citovaných rozhodnutí je patrné, že hranice mezi důvody pro opravu zřejmé nesprávnosti v příkazovém bloku a důvody pro jeho změnu v přezkumném řízení je poměrně tenká. Přesto by správní orgán neměl vydat rozhodnutí o změně rozhodnutí v přezkumném řízení, pokud měl v úmyslu opravit zřejmou chybu v psaní, a naopak postupem podle § 70 správního řádu nemůže odstraňovat vady způsobující nezákonnost takové intenzity, které je nutno odstranit v přezkumném řízení. Jde totiž o dva různé právní instituty sloužící k odlišnému účelu.

¹⁷ V případech, kdy bylo spácháno více přestupků, u nichž by byl dán důvod pro projednání ve společném řízení, přičemž jeden z více přestupků byl projednán příkazem na místě, zatímco jiný byl projednán v klasickém řízení (příkazem na místě o něm nebylo možné rozhodnout), pak nevedení společného řízení není bez dalšího důvodem pro zrušení příkazu na místě, kterým byl projednán

c) zruší

- je-li příkazem na místě uložena pokuta osobě, která není s ohledem na věk za přestupek odpovědná atp. (v takových případech pak totiž nemá smysl vracet věc k dalšímu projednání)

III. Obnova řízení

Obnova řízení je mimořádný opravný prostředek sloužící k nápravě skutkových vad rozhodnutí (§ 100 správního řádu). V usnesení ze dne 12. března 2013, č. j. 1 As 21/2010-65, dospěl rozšířený senát Nejvyššího správního soudu ve vztahu k blokovému řízení k následujícímu závěru stran možnosti obnovy řízení: **„Obnova řízení na žádost účastníka podle § 100 odst. 1 písm. a) správního řádu z roku 2004 přichází v úvahu u přestupku, který byl vyřízen v blokovém řízení postupem podle § 84 a násl. zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, jen v případě, že žadatel neudělil souhlas s uložením pokuty v blokovém řízení.“**

V novějším rozhodnutí ze dne 16. ledna 2018, č. j. 8 As 108/2017 – 34, pak Nejvyšší správní soud uvedl: **„Povaha blokového řízení vylučuje, aby osoba, která udělila souhlas s projednáním v blokovém řízení, následně v žádosti o obnovu řízení [§ 100 odst. 1 písm. a) soudního řádu] zpochybňovala závěry učiněné v tomto řízení a namítala, že přestupek nebyl spolehlivě zjištěn, případně že nebyl a nemohl být vůbec spáchán. Obnova řízení o uložení pokuty v blokovém řízení podle ustanovení § 100 odst. 1 písm. a) s.ř. přichází v úvahu pouze tehdy, pokud žadatel zpochybní svůj souhlas s projednáním přestupku v blokovém řízení.“**

Citované závěry se uplatní i ve vztahu k příkazovým blokům podle nové právní úpravy. Možnost obnovy řízení bude tedy i nadále velmi omezena. Uvedený důvod pro obnovu řízení, tj. zpochybnění souhlasu s vyřízením přestupku příkazem na místě (dříve s uložením pokuty v blokovém řízení), byl v dosavadní praxi využíván mimo jiné i v případech záměny v osobě (například bratr se vydával za sourozence, dítě z dětského domova za kamaráda, propuštěnec za spoluvězně apod.).

Vedle obnovy řízení na žádost přichází v úvahu **teoreticky i obnova řízení ex offio**, a to zejména na základě § 100 odst. 4 správního řádu, podle kterého o obnově řízení rozhodne příslušný správní orgán z moci úřední též v případě, že rozhodnutí bylo dosaženo trestným činem. Tříletá lhůta, v níž může správní orgán

jeden z přestupků. Takovou situaci posuzoval Nejvyšší správní soud například v rozsudku ze dne 21. června 2018, č. j. 1 As 255/2017 – 27, v němž uvedl: **„Jak již soud výše uvedl, nevedení společného řízení o sbíhajících se přestupcích téhož pachatele prima facie nezpůsobuje vadu řízení dopadající na zákonnost rozhodnutí, pokud jsou v navazujících rozhodnutích dodrženy zásady stanovené pro ukládání trestu za souběh přestupků. S ohledem na skutečnost, že předmětem zkráceného přezkumného řízení v nyní posuzované věci bylo rozhodnutí o prvním z potenciálně se sbíhajících přestupků stěžovatele, k porušení absorpční zásady nemohlo dojít.“**

z tohoto důvodu o obnově řízení rozhodnout, začíná běžet dnem následujícím po dni nabytí právní moci rozsudku o takovém trestném činu.

O obnově řízení rozhoduje správní orgán, který ve věci rozhodl v posledním stupni (§ 100 odst. 2 správního řádu). **K novému řízení** poté, co bylo rozhodnuto o obnově řízení, **je příslušný správní orgán, který byl příslušný k původnímu řízení v prvním stupni** (§ 102 odst. 1 správního řádu). Novým rozhodnutím vydaným v obnoveném řízení se původní rozhodnutí ruší (viz § 102 odst. 9 správního řádu).

IV. Prohlášení nicotnosti

Podle § 77 odst. 1 správního řádu je **nicotné rozhodnutí, k jehož vydání nebyl správní orgán vůbec věcně příslušný**; to neplatí, pokud je vydal správní orgán nadřízený věcně příslušnému správnímu orgánu. Nicotné je dále rozhodnutí, které **trpí vadami, jež je činí zjevně vnitřně rozporným nebo právně či fakticky neuskutečnitelným, anebo jinými vadami, pro něž je nelze vůbec považovat za rozhodnutí správního orgánu.**

Nicotný by byl tedy *například příkazový blok vydaný absolutně věcně nepříslušným správním orgánem,¹⁸ nebo příkazový blok ukládající pokutu za přešůpek podle zákona, který byl již zrušen.* Nicotný by byl také *příkazový blok, kterým by byla uložena pokuta, pokud takový blok nebyl vydán Ministerstvem financí* (jednalo by se o absolutní nedostatek formy). Nicotnost naopak zásadně nezpůsobují formální nedostatky v označení správního orgánu nebo oprávněné úřední osoby.

V minulosti byla prohlašována nicotnost bloků vydaných v blokovém řízení, kterými byla uložena pokuta obviněnému z přešůpku, který byl příslušníkem bezpečnostního sboru nebo osobou podléhající vojenské kázeňské pravomoci. K takové situaci docházelo, když obviněný z přešůpku uvedenou skutečnost zamlčel. Přešůpek byl tak projednán v blokovém řízení, ačkoliv měl být projednán podle zvláštních zákonů jako jednání mající znaky přešůpku.

Na tyto situace reagoval zákonodárce doplněním nové konstrukce do § 4 odst. 6 zákona č. 250/2016 Sb. Tato úprava rozšířila působnost správního orgánu na tyto situace, a odstranila tak důvod nicotnosti těchto rozhodnutí. Rozhodnutí

¹⁸ K tomu srov. například stanovisko Veřejného ochránce práv ze dne 14. března 2013, sp. zn. 6801/2012/VOP [dostupné z: <http://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/26>]: „Policie ČR nepochybně nebyla a není věcně příslušná k uložení blokové pokuty za opakované překročení maximální povolené rychlosti, ukládá-li zákon za tento delikt i trest zákazu činnosti. Jestliže ale policie je věcně příslušná k projednání "obyčejného" překročení maximální povolené rychlosti, nemohu hovořit o tom, že Policie ČR není k vydání rozhodnutí o recidivujícím překročení povolené rychlosti vůbec věcně příslušná. V obou případech je totiž postihováno totéž jednání - nadlimitně rychlá jízda, avšak v druhém případě je k tíži pachatele trest korigován (zprůsněn) i uložením zákazu činnosti v důsledku recidivy takového jednání. Tento rozdíl má za následek věcnou nepřislušnost (o věci měl rozhodovat někdo jiný), ale nejedná se o naprostý excés z kompetencí policie.“

správního orgánu, kterým bylo rozhodnuto o jednání příslušníka bezpečnostního sboru nebo osoby podléhající vojenské kázeňské pravomoci jako o přestupku, tedy podle nové úpravy ob stojí za předpokladu, že správnímu orgánu nebyla skutečnost, že obviněný je takovou osobou, známa do vydání rozhodnutí o přestupku v prvním stupni. Pokud obviněný do vydání rozhodnutí o přestupku oznámí svoji příslušnost k bezpečnostnímu sboru, správní orgán věc i v průběhu řízení předá příslušnému orgánu k projednání.

Pokud jde o právní úpravu nicotnosti, je nutno upozornit na změnu ve věcné příslušnosti účinnou od 1. července 2017. Podle § 77 odst. 2 správního řádu, ve znění zákona č. 183/2017 Sb., **nicotnost zjišťuje a rozhodnutím prohlašuje správní orgán nadřízený správnímu orgánu, který nicotné rozhodnutí vydal**, a to kdykoliv; jestliže správní orgán dojde k závěru, že jiný správní orgán učinil úkon, který je nicotným rozhodnutím, dá podnět správnímu orgánu příslušnému k prohlášení nicotnosti. Správní orgán tedy zjišťuje a prohlašuje nicotnost z jakýchkoliv důvodů uvedených v § 77 odst. 1, nikoliv pouze z důvodu absolutní věcné nepříslušnosti, jako tomu bylo před nabytím účinnosti zákona č. 183/2017 Sb.

Podle usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 12. března 2013, č. j. 7 As 100/2010-65, **je třeba k nicotnosti přihlídnout z úřední povinnosti ve všech řízeních, která na takový zdánlivý správní akt navazují, a to bez ohledu na to, zda nicotnost byla či nebyla výslovně deklarována**, neboť nicotné rozhodnutí nemůže zakládat žádné právní následky. Správní orgán oprávněný k exekuci podle § 103 a násl. správního řádu proto přihlédne ex offo k nicotnosti rozhodnutí, které má být exekučním titulem, a takový neexistující správní akt nevykoná. Podobně přihlédne z úřední povinnosti k nicotnosti rozhodnutí při provádění záznamu bodů v registru řidičů.

V. Odpis a fyzická likvidace znehodnocených příkazových bloků

Podle čl. V Pokynu č. MF-15, o stanovení druhů příkazových bloků a o jejich evidenci¹⁹, jehož účinnost nastala dnem 1. 7. 2017, znehodnocené příkazové bloky, které lze jednoznačně identifikovat co do množství, skladových čísel, sérií a evidenčních čísel, celní nebo krajský úřad, který tyto příkazové bloky předal oprávněnému orgánu, vezme zpět na sklad, odepíše a fyzicky zlikviduje po předchozím souhlasu příslušného útvaru Ministerstva financí. O provedené fyzické likvidaci znehodnocených příkazových bloků pořídí celní a krajské úřady protokol. Ministerstvo financí pro účely odpisu a fyzické likvidace znehodnocených příkazových bloků vytvořilo tiskopisy, které mohou příslušné orgány využít pro usnadnění jejich činnosti.

¹⁹ Dostupný na: <https://www.mfcr.cz/cs/legislativa/legislativni-dokumenty/2017/pokyn-c-mf-15-29053>.

Důvodem znehodnocení příkazového bloku může být například:

- vypsání příkazového bloku omylem, popř. nesprávné vyplnění příkazového bloku,
- dodatečné odmítnutí přestupce příkazový blok podepsat,
- pozdější souhlas přestupce se zaplacením pokuty na místě,
- propsání příkazového bloku, tj. chybné vložení podložky při vypisování příkazového bloku, apod.

Za znehodnocený příkazový blok však nelze považovat ten, který již byl podepsán obviněným. Podle § 92 odst. 1 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, platí, že *podpisem příkazového bloku obviněným se příkaz na místě stává pravomocným a vykonatelným rozhodnutím.* Takové pravomocné rozhodnutí lze pak odstranit pouze s využitím mimořádných opravných a dozorčích prostředků (blíže viz předchozí části této metodické pomůcky), nikoliv jeho „stornováním“ a fyzickou likvidací podle pokynu Ministerstva financí č. 15.

Dojde-li ke zrušení příkazového bloku v přezkumném řízení, nejedná o znehodnocený příkazový blok, který oprávněný orgán předá celnímu nebo krajskému úřadu k odpisu a fyzické likvidaci. Takový příkazový blok zůstává součástí správního spisu a lze jej fyzicky odstranit až společně s celým spisem v rámci jeho skartace, a to po uplynutí skartační lhůty stanovené ve skartačním řádu. Z hlediska evidence příkazových bloků je třeba blok vyúčtovat jako vydaný přestupci a připojit úřední záznam o jeho pozdějším zrušení v přezkumném řízení.

3. SHRNUTÍ

V předcházejícím textu jsou podrobně rozebrány jednotlivé vady příkazových bloků a možnosti jejich nápravy. Uvedená doporučení lze shrnout do následujících bodů:

1. Náležitosti vztahující se k osobě obviněného slouží k jednoznačné identifikaci obviněného, aby byla vyloučena záměna s jinou osobou. **Náprava vad těchto náležitostí je možná pouze za předpokladu, že z ostatních údajů uvedených na příkazovém bloku jednoznačně vyplývá, o jakou osobu se jedná.**

2. Náležitosti vztahující se k projednávanému skutku slouží k tomu, aby projednávaný skutek nemohl být zaměněn s jiným skutkem, a aby tak bylo zamezeno porušení zásady ne bis in idem, tj. aby obviněný nemohl být potrestán znovu za totožné jednání, za které již byl jiným rozhodnutím uznán vinným. **Náprava vad těchto náležitostí je možná pouze za předpokladu, že z ostatních údajů uvedených na příkazovém bloku jednoznačně vyplývá, jakou povinnost obviněný porušil a jakou skutkovou podstatu přestupku tím naplnil.**

3. Vady ve formálních náležitostech příkazu na místě (chybějící otisk úředního razítka či podpis úřední osoby nebo chyba v označení správního orgánu) zpravidla **nepředstavují podstatné vady, nezpůsobují-li pochybnost o pravé podstatě a druhu písemnosti.**

4. Opravu zřejmých nesprávností ve smyslu § 70 správního řádu lze provést, pokud údaje uvedené na bloku obsahují dostatečnou oporu pro opravu a je nepochybné, jakého protiprávního jednání se obviněný dopustil a jakou skutkovou podstatu přestupku tím naplnil.

Např.: překlep ve jméně, datu narození nebo čísla občanského průkazu, chyby v popisu skutku (například nesprávně uvedené datum spáchání přestupku, překlep v názvu ulice nebo města) apod.

5. V přezkumném řízení lze změnit příkazový blok pouze tehdy, pokud zjištěná nezákonnost je nepochybně zřejmá z dalšího obsahu příkazového bloku. V opačném případě je nutno příkazový blok zrušit.

Např.: V rámci změny příkazového bloku lze za určitých okolností doplnit datum spáchání přestupku, výjimečně lze opravit též chybný odkaz na příslušnou skutkovou podstatu přestupku, pokud nedojde ke změně právní kvalifikace, nebo odkaz na ustanovení upravující porušenou hmotněprávní povinnost, je-li takový postup nesporný.

Zrušit a vrátit příkazový blok je nutno v případě, kdy je v příkazovém bloku uvedena nesprávná právní kvalifikace nebo právní kvalifikace zcela absentuje, pokuta byla uložena mimo rámeček zákonem stanovené sazby, pokuta byla uložena

za přestupek, u něhož zákona vylučuje jeho projednání příkazem na místě, nebo v případě, že na příkazovém bloku není uvedena forma zavinění.

K pouhému zrušení příkazového bloku správní orgán přistoupí v případě, že již nepřichází v úvahu vedení dalšího řízení (například byl-li správní trest uložen osobě, která nebyla s ohledem na věk za přestupek odpovědná).

6. Obnova řízení na žádost obviněného je možná jen v případě, že žadatel neudělil souhlas s uložením pokuty příkazem na místě.

7. Nicotnost příkazového bloku zjišťuje a rozhodnutím prohlašuje správní orgán nadřízený správnímu orgánu, který nicotné rozhodnutí vydal, a to kdykoliv.

Např.: příkazový blok vydaný absolutně věcně nepřislušným správním orgánem, nebo příkazový blok ukládající pokutu za přestupek podle zákona, který byl již zrušen. Nicotný by byl také příkazový blok, kterým byla uložena pokuta, pokud takový blok nebyl vydán Ministerstvem financí (jednalo by se o absolutní nedostatek formy).

8. Odpis a fyzickou likvidaci znehodnocených příkazových bloků podle Pokynu č. MF-15, o stanovení druhů příkazových bloků a o jejich evidenci, **lze provést pouze u příkazových bloků, které nebyly podepsány obviněným** (tj. u nichž nedošlo k nabytí právní moci).

9. V každém konkrétním případě je třeba posuzovat, zda vada příkazového bloku může mít dopad na jeho způsobilost být podkladem pro zápis do příslušné evidence. Správní orgány, které provádějí zápis, nemohou v řízení o námitkách pokutu zrušit. Nejsou však ani současně povinny provést záznam do evidence na základě jakéhokoliv podkladu, zvláště pak ne takového, který by zavdával důvodné pochybnosti o tom, za jaký přestupek byla pokuta uložena.